

L'esplendor del modernisme ha deixat en segon terme els arquitectes que van venir després, els del noucentisme. D'entre tots, en sobresurten dues figures, el gironí Rafael Masó i el vigatà Josep M. Pericas, per primer cop reivindicat en una gran exposició a Vic.

Pericas, arquitecte del noucentisme

Una exposició al Museu de l'Art de la Pell reivindica la figura de l'arquitecte vigatà, que té a Osona bona part de la seva obra

Vic

Jordi Vilarrodà (text)
Albert Llimós (fotografies)
Quan l'arquitectura del modernisme va començar a donar símptomes d'esgotament, una nova generació en va agafar el testimoni. Eren arquitectes que s'havien format amb els grans mestres modernistes, però ells mateixos se sentien part del nou moviment cultural que sorgia a Catalunya, el noucentisme. El vigatà Josep M. Pericas és un dels noms més destacats d'aquesta generació que ha estat poc visible, amagada per la potència extraordinària del modernisme. El Museu de l'Art de la Pell de Vic inaugurava aquest dijous l'exposició "Josep M. Pericas i Morros, 1988-1966. Arquitecte", que vol reivindicar l'obra d'aquest gran desconegut, una part significativa de la qual és a Osona.

Els edificis de Pericas formen part de l'entorn quotidià de vigatans i osonencs, però pocs els identificarien amb ell. Des de les cases Bayés i Colomer de la plaça de la Catedral de Vic o la casa Puig del carrer de Verdaguer, fins a les esglésies de Rocaprevera, Vilanova de Sau o l'Esquirol. I des del Pedró de Folgueroles –el monument a Verdaguer– fins a la font de Sant Pere de Vic. Petits i grans testimonis

d'un arquitecte que tan aviat podia projectar un edifici de nova planta com restaurar una església, exercir d'interiorista o dissenyar una botiga. Amb un llenguatge personal, reconeixible: "Va crear un estil propi, un *estil Perica*", explica el seu net, el també arquitecte Josep M. Claparols, que ha comissariat l'exposició juntament amb l'historiador de l'art Aleix Catasús.

I quin era, l'estil Pericas? L'any 1899, va entrar a la que llavors era Escola d'Arqui-

**Miquel Sitjà:
"Vic tenia un deute pendent amb Pericas"**

tectura de Barcelona, que amb l'arribada del nou segle passaria a ser dirigida per Lluís Domènech i Muntaner, l'autor del Palau de la Música Catalana o de l'Hospital de Sant Pau. "Fa la carrera quan el modernisme ha arribat al zenit", diu Claparols. I rep la influència d'Antoni Gaudí, amb qui estableix una relació d'amistat. Quan Gaudí va ser a Vic el maig de 2010, en una estada documentada que va donar com a fruit el projecte d'uns fanals monumentals a la plaça Major, feia passejades amb Pericas per la ciutat.

L'herència de Gaudí es nota en el simbolisme. "L'arquitectura de Pericas té un univers d'elements preferits, alguns d'ells trets de la natura", diu Claparols. Estèticament, en destaquen les tribunes (integrades sovint en les façanes), els sòcols de pedra, les voltes de punt rodó, els estucats plans, els elements artesans... És evident un cert medievalisme, concretat en un gust pel romànic que considerava l'estil "més perdurable" de l'arquitectura, però també està al cas dels corrents arquitectònics de l'Europa del moment, en especial de la Sezession de Viena, un corrent emparentat amb l'Art Nouveau i el modernisme. "Té moltes influències, i en totes elles, un gust pel detall", diu Aleix Catasús. No cal buscar-hi, però, rastres de les avantguardes arquitectòniques –el racionalisme– que començaran a introduir-se a Catalunya a finals dels anys 20. Pericas és noucentista ("i se sent noucentista", precisa el seu net) i es mantindrà fidel als seus criteris estètics, tot i que a partir de la Guerra Civil la seva obra es limitarà sobretot a la construcció i rehabilitació d'edificis religiosos.

L'arquitectura de Pericas admet poques comparacions. En el moviment noucentista, només un altre nom català destaca, el del gironí Rafael

Masó, que va deixar a la seva ciutat obres com la Farinera Teixidor i que tenia relació d'amistat amb el vigatà, amb el que fins i tot havien

fet projectes junts. En els últims anys, Girona ha anat posant en valor l'obra de Masó, però Vic encara té "un deute pendent" amb la de

"Un home ordenat, treballador infatigable"

Nascut a Vic i arrelat a Torelló, va ser l'arquitecte del bisbat i de l'Ajuntament de Vic

Vic

J.V.
Josep M. Claparols va conèixer i tractar el seu avi, del qual heretaria la passió per l'arquitectura. El recorda com "un home ordenat, seriós" i com "un treballador infatigable", en el despatx que tenia a l'edifici Pericas de Barcelona, un dels grans projectes que resumeixen el seu estil. En reivindica el "fons intel·lectual", un

component fins i tot polític "catalanístic" i la consciència de pertànyer a un moviment com el noucentisme. "Al principi, és molt d'avantguarda", afirma.

L'arquitecte va néixer en el si d'una família dedicada al tèxtil. El seu pare, Josep Pericas i Comella, és soci d'una indústria de filatura de Manlleu (Pericas, Soler y Cia) que té indústria a Torelló. L'any després de la seva vinguda al món, l'Ajunta-

ment de Torelló autoritzava la societat a posar en marxa la filatura de La Coromina, a Torelló. Aquest lloc es convertiria en l'autèntica casa pairal dels Pericas, on l'arquitecte passava tots els estius, quan s'havia establert a Barcelona. Tot i haver nascut a Vic, si d'un lloc se sentia realment Pericas era de Torelló. La seva vinculació amb Osona va ser sempre molt intensa. En dos períodes (entre 1916 i 1925 i entre

1930 i 1936) va ser arquitecte municipal de Vic. Des del 1912 també era l'arquitecte del bisbat. El bisbe Torras i Bages va ser una de les seves influències intel·lectuals. El seu nucli d'artesans col·laboradors va ser fonamentalment osonenc. No és exagerat parlar d'una "escola artística i artesanal vigatana", segons Aleix Catasús, que s'articula entorn d'ell, com el fuster Josep Bigas, l'escultor Pere Puntí, el pin-

Josep M. Pericas

tor Lluçà Costa o el ferrer Ramon Collell, conegut popularment com a *Picallimes*.

Edificis que demanen una nova mirada

Vic L'arquitectura de Pericas ens envolta, només espera que la mirem amb uns altres ulls, que la contemplem com un patrimoni. No cal anar gaire lluny per fer-ho. Sense sortir d'Osona i el Ripollès, en tenim alguns exemples com la Casa Alòs –també coneguda com a Casa Dou– de Ripoll, que Pericas va projectar l'any 1906, que es pot veure a la fotografia de dalt a l'esquerra. Com es pot veure a la fotografia just a sota d'aquesta, conserva un notable paral·lelisme amb una de les seves obres més conegudes de Vic, la Casa Anita Colomer, a la plaça de la Catedral de Vic, on avui hi ha part de les dependències de la Clínica Bayés, construïda tot just dos anys abans que la de Ripoll. Però un dels exemples més acabats de l'obra de Pericas es considera la Casa Puig de Vic (a dalt, a la dreta) al carrer Verdaguer de Vic, que allotja actualment la seu de la Fundació Puig-Porret. La façana és equilibrada, amb un cos central emmarcat per dues columnes de tribunes, un element pel qual Pericas mostrava un especial gust. A banda de ser una obra arquitectònica d'interès, l'altra imatge (a baix, a la dreta) és la d'un lloc que Pericas estimava especialment, la casa familiar de La Coromina de Torelló, on passava tots els estius.

A dalt, Josep M. Claparols en la inauguració. A baix, mobiliari creat per Pericas

De la casa al moble

L'exposició mostra un arquitecte total

Vic
J.V.
L'exposició que es va inaugurar aquest dijous al Museu de l'Art de la Pell mostra la figura de Pericas com un arquitecte que intervenia en tots els processos. Des del projecte d'un edifici fins al mobiliari o l'ornamentació. La mostra s'estructura en 10 apartats que ajuden a dibuixar el conjunt de la seva personalitat: els orígens i la formació, la seva arquitectura, el treball com a arquitecte

del bisbat i el d'arquitecte municipal de Vic, la Torre Nova de la Coromina i els estiuajos a Torelló, l'arquitectura religiosa que va fer a la postguerra, el disseny de monuments funeraris, el d'interiors de cases o d'esglésies i, finalment, un apartat dedicat als seus col·laboradors. Josep M. Claparols va destacar que l'arquitectura del seu avi es basava "en un gran coneixement del país", i va dir que havia estat un pont entre el modernisme i el racionalisme.

Pericas, segons Miquel Sitjà, president de la demarcació de les Comarques Centrals del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC). Ells

han estat els organitzadors d'aquesta exposició, com a "primer gran projecte cultural" des que es va crear la demarcació. Pericas, a més,

va formar part de la primera junta del COAC, l'any 1931, al costat de noms il·lustres de la professió com Puig i Cadafalch o Josep Lluís Sert.

El contingut de l'exposició en un llibre, pel març

Vic L'exposició es podrà veure fins al 28 d'abril al Museu de l'Art de la Pell. El dia 2 de març, la historiadora de l'art Raquel Lacuesta pronunciarà una conferència sobre Pericas. Tot el contingut de l'exposició quedarà recollit en un llibre, amb el mateix títol, del qual són autors Aleix Catasús i Josep M. Claparols, amb imatges del fotògraf especialista en arquitectura Lluís Casals. El llibre es presentarà al Casino de Vic, el 22 de març.

teatrecirvianum.cat

Sala Flyhard presenta
A.K.A. (Also Known As)

TEATRE
DG_27-01-19_18.00 h_Entrades exhaurides
DG_27-01-19_20.30 h
DJ_31-01-19_20.30 h
Preu: 12€ anticipada / 14€ a taquilla des d'una hora abans (Aforament reduït, no numerat)
Durada: 1 h 15 min

teatrecirvianum.cat

Cia. Illuminati presenta
Tenors

HUMOR GESTUAL / TEATRE / MÚSICA
Diumenge, 3 de febrer, a les 6 de la tarda
Preu: 10€ anticipada
12€ a taquilla des d'una hora abans
Durada: 1 h 10 min